

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
ADLIYA VAZIRLIGIDA
DAVLAT RO'YXATIDAN O'TKAZILDI
RO'YXAT RAQAMI: 3763
2026 - yil 28 - Yanvar

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRINING BUYRUG'I

Donor qoni va uning tarkibiy qismlarini keyinchalik, zarurat bo'lganda, donorning o'ziga ishlatilishini ko'zlab topshirish (autodonorlik) tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida

O'zbekiston Respublikasining "Qon va uning tarkibiy qismlari donorligi to'g'risida"gi [Qonuni](#) hamda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 8-sentabrdagi PF-161-son "Islohotlarni huquqiy jihatdan ta'minlash samaradorligini oshirish hamda ijtimoiy munosabatlarni tartibga solishda vazirlik va idoralarning mas'uliyati va tashabbuskorligini kuchaytirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi [Farmoniga](#) muvofiq buyuraman:

1. Donor qoni va uning tarkibiy qismlarini keyinchalik, zarurat bo'lganda, donorning o'ziga ishlatilishini ko'zlab topshirish (autodonorlik) tartibi to'g'risidagi nizom ilovaga muvofiq tasdiqlansin.

2. Mazkur buyruq rasmiy e'lon qilingan kundan e'tiboran kuchga kiradi.

Vazir
22-Yanvar 2026-yil
3-son

XUDAYAROV ASILBEK
ANVAROVICH

O'zbekiston respublikasi sog'liqni saqlash vazirining
2026-yil 22-yanvardagi 3-son buyrug'iga

ILOVA

**Donor qoni va uning tarkibiy qismlarini keyinchalik, zarurat
bo'lganda, donorning o'ziga ishlatilishini ko'zlab topshirish
(autodonorlik) tartibi to'g'risidagi
NIZOM**

Mazkur Nizom donor qoni va uning tarkibiy qismlarini keyinchalik, zarurat bo'lganda, donorning o'ziga ishlatilishini ko'zlab topshirish (autodonorlik) (bundan buyon matnda autodonorlik deb yuritiladi) tartibini belgilaydi.

1-bob. Umumiy qoida

1. Mazkur Nizomda quyidagi asosiy tushunchalardan foydalaniladi:

donor – o'z qoni va uning tarkibiy qismlaridan bir qismini tibbiyot ehtiyojlari uchun ixtiyoriy ravishda beruvchi jismoniy shaxs;

autodonorlik – donorning o'z qoni va uning tarkibiy qismlari oldindan olinib, keyinchalik, zarurat bo'lganda, donorning o'ziga qayta quyish amaliyoti.

2-bob. Autodonorlikni amalga oshirish

2. Autodonorlik uchun donorning yoshi o'n sakkizga to'lgan bo'lishi kerak.

3. Autodonorlik donorning jarrohlik amaliyoti o'tkazilishi rejalashtirilayotgan davlat sog'liqni saqlash tizimidagi tibbiyot muassasalarida (bundan buyon matnda tibbiyot muassasalari deb yuritiladi) donor yoki uning qonuniy vakilining yozma roziligi asosida bepul amalga oshiriladi.

4. Autodonorlik quyidagi hollarda amalga oshiriladi:

donorga allogen qon quyishning imkoni mavjud bo'lmasa;

donorning qon guruhi kam uchraydigan bo'lsa;

donor yoki uning qonuniy vakili allogen qon quyishni rad etsa.

5. Autodonorlik uchun donordan qon va uning tarkibiy qismlarini olishdan oldin tibbiyot muassasasidagi donorning davolovchi shifokori tomonidan uning hayotiy ko'rsatkichlarining (arterial bosim, nafas olish tezligi, yurak urishi, tana harorati va boshqalar) barqarorligi ta'minlanishi lozim.

6. Autodonorlikdan oldin donorning qoni quyidagi ko'rsatkichlar bo'yicha laboratoriya tekshiruvlaridan o'tkazilishi shart:

ABO tizimi bo'yicha qon guruhi va Rh tizimi bo'yicha rezus-mansubligi;

gemoglobin miqdori va gematokrit ko'rsatkichi;

OIV – 1 va OIV – 2 viruslariga qarshi antitelolar va antigenlar;

B gepatiti virusining yuzaki antigeni (HBsAg);

C gepatiti virusiga qarshi antitelolar (anti HCV);

xira treponemaga qarshi antitelolar;

qon zardobida oqsilning umumiy miqdori.

7. Donorning qonidan mazkur Nizomning 6-bandiga muvofiq o'tkazilgan laboratoriya tekshiruvlari natijasida quyidagilar aniqlansa, autodonorlikka yo'l qo'yilmaydi:

OIV (OITS) infeksiya;

B yoki C virus markerlari;

zaxm kasalligi;

qondagi oqsil miqdori 60 g/l dan kamligi;

qonning kamligi (anemiya) (gemoglobin miqori 110 g/l kam bo'lganda);

gematokrit ko'rsatkichi 25 foizdan kamligi.

8. Autodonorlik uchun qon va uning tarkibiy qismlarini topshirish istagida bo'lgan shaxslar mazkur Nizomning ilovasida ko'rsatilgan ro'yxatda nazarda tutilgan qarshi ko'rsatmalar mavjud bo'lgan hollarda butunlay donorlikdan chetlashtiriladi.

9. Autodonorlik quyidagi davrlardan birida amalga oshiriladi:

jarrohlik amaliyotidan oldin;

jarrohlik amaliyotiga tayyorgarlik jarayonida;

jarrohlik amaliyoti davomida.

10. Autodonorlik uchun donor qoni va uning tarkibiy qismi quyidagi tartibda olinadi:

jarrohlik amaliyotidan oldin – donor qoni va uning tarkibiy qismlari jarrohlik amaliyoti o‘tkazilishi rejalashtirilgan kundan ko‘pi bilan 30 kun oldin olinadi;

jarrohlik amaliyotiga tayyorgarlik jarayonida – donor qoni va uning tarkibiy qismlari donorning holati barqaror bo‘lganda, davolovchi shifokor va anesteziologning tegishli xulosasi asosida olinadi;

jarrohlik amaliyoti davomida – donorning jarrohlik yaralaridagi bo‘shliqlarga oqib tushgan qoni Qonni intraoperatsion qayta quyish apparati yordamida yig‘ib olinadi (bunda donor yoki uning qonuniy vakilining yozma roziligi jarrohlik amaliyoti boshlanishidan oldin olingan bo‘lishi lozim).

Jarrohlik amaliyoti davomida donorning jarrohlik yaralaridagi bo‘shliqlarga oqib tushgan qonida bakterial ifloslanish hamda amniotik suyuqlikning tushish holati aniqlansa, autodonorlikni amalga oshirish taqiqlanadi.

11. Autodonorlikda donordan bir martalik qon olish miqdori 500 ml oshmasligi kerak.

Autodonorlikda donordan olingan qon va uning tarkibiy qismlarini donorning o‘ziga quyishdan oldin qon guruhi qayta aniqlanadi va individual muvofiqlik tekshiriladi (bundan jarrohlik amaliyotiga tayyorgarlik jarayonida hamda jarrohlik amaliyoti davomida donordan yig‘ilgan qonni uning o‘ziga quyish holatlari mustasno).

12. Autodonorlik uchun donordan olingan qon va uning tarkibiy qismlarini boshqa begona shaxslarga quyish taqiqlanadi.

3-bob. Donor qoni va uning tarkibiy qismlarini saqlash

13. Autodonorlik uchun donordan olingan qon va uning tarkibiy qismlari jarrohlik amaliyotidan oldin olingandan so‘ng, tibbiyot muassasalarining qon va uning tarkibiy qismlarini saqlash uchun mo‘ljallangan xonalaridagi muzlatkich yoki sovutgichlarda vaqtincha saqlash uchun joylashtirilishi kerak.

14. Autodonorlik uchun donordan olingan qonning plazmasi u olingan kundan boshlab muzlatkichlarda $-25 - -40^{\circ}\text{C}$ gacha bo‘lgan haroratda bir yilgacha, qonning eritrotsitar massasi esa u olingan kundan boshlab sovutgichlarda $+2 - +6^{\circ}\text{C}$ gacha bo‘lgan haroratda 35 kungacha saqlanadi.

15. Autodonorlik uchun donordan olingan qon va uning tarkibiy qismlari muzlatkich yoki sovutgichlarda vaqtincha saqlanganda ularning konteynerlarida “Autodonor” degan so‘z hamda donorning familiyasi, ismi, otasining ismi, jinsi, yoshi va qon guruhi, rezus-mansubligi, qon va uning tarkibiy qismlari olingan sana aks ettirilishi kerak.

16. Autodonorlik uchun donordan olingan qon va uning tarkibiy qismlarining saqlash muddatlari mazkur Nizomning 14-bandida belgilangan muddatlardan oshgan taqdirda yoki jarrohlik amaliyotida foydalanilmaganda Davolash-profilaktika muassasalarida chiqindilarni yig‘ish, saqlash va yo‘q qilishning sanitariya qoidalari, normalari va gigiyena normativlariga (0317-15-son SanQvaN) muvofiq utilizatsiya qilinadi.

4-bob. Yakuniy qoida

17. Mazkur Nizom talablarining buzilishida aybdor bo‘lgan shaxslar qonunchilik hujjatlariga muvofiq javob beradi.

Donor qoni va uning tarkibiy qismlarini keyinchalik, zarurat bo'lganda, donorning o'ziga ishlatilishini ko'zlab topshirish (autodonorlik) tartibi to'g'risidagi nizomga

ILOVA

Autodonorlik uchun qarshilik qiluvchi ko'rsatmalar

RO'YXATI

T/r	Nomi
1.	Onkologik kasalliklar: xavfli o'smalar va qon kasalliklari
2.	O'tkirosti transfuzion g'ovakli ensefalopatiyalar (O'TG'E): Kuru, Kreytsfeld-Yakob kasalligi, Gerstmann-Shtreusler sindromi, oila anamnezida (O'TG'E) bo'lgan shaxslar, amiotrofik leykospongioz
3.	Endokrin tizimi kasalliklarining moddalar almashuvi va vazifalarini qaytarib bo'lmaydigan holatlari, qandli diabet (insulinga bog'liq shakli)
4.	Giyohvandlik, alkogolizm, toksikomaniya
5.	Yurak-qon tomir kasalliklari: stenokardiya, o'tkir aritmiya, II va III darajali gipertoniya, ateroskleroz, aterosklerotik kardioskleroz, obliteratsiyalovchi endoarterit, qaytalanuvchi tromboflebit, endokarditlar, miokarditlar, yurak illati
6.	Yuqumli kasalliklar: moxov, sil (hamma shakllari), tulyaremiya, tepkili terlama markerlari bo'yicha ijobiy tekshiruv natijalari
7.	Nafas olish organlari kasalliklari: bronxial astma, bronxoektatik kasallik, o'pkalar emfizemasi, nafas yetishmasligi belgilari bilan obstruktiv bronxit, dekompensatsiya bosqichidagi diffuz pnevmoskleroz
8.	Ovqat hazm qilish organlari kasalliklari: me'da va 12 barmoqli ichak yarasi kasalligi qo'zg'alish bosqichidagi, surunkali pankreatit xuruj davrida, nospetsifik yarali kolit xuruj davrida
9.	Jigar va o't yo'llari kasalliklari: gepatitlar, jumladan toksik va noaniq etiologiyadagi gepatitlar, sirroz, kalkulyozli xoletsistit xolangit belgilari bilan
10.	Ko'rish organlari kasalliklari: glaukoma, yuqori darajadagi miopiya (6 va undan ortiq dioptriya), retinopatiyalar, to'r pardaning ko'chishi, uveyit, irit, iridotsiklit, xorioretinit, to'liq ko'rlik, traxoma
11.	Teri kasalliklari: tana bo'ylab tarqalib ketgan psoriaz, qizil volchanka, piodermiya, pufakchali ekzema, dermatozlar, vitiligo, chuqur mikroplar
12.	Buyraklar va peshob chiqarish yo'llari kasalliklari: buyrakning dekompensatsiya bosqichidagi diffuz va o'choqli shikastlanishi
13.	Nur kasalligi
14.	LOR-organlar kasalliklari: ozena, og'ir kechadigan surunkali yiringli yallig'lanuvchi kasalliklar
15.	Parazitar kasalliklar: leyshmanioz, exinokokkoz, toksoplazmoz, tripanosomoz, rishta
16.	Biron tana a'zosini olib tashlash bilan bog'liq jarrohliklari amaliyotlari, reproduktiv tizim organlari bundan mustasno
17.	Markaziy asab tizimining organik kasalliklari
18.	Biriktiruvchi to'qimaning diffuz kasalliklari

19.	Surunkali va o'tkir osteomyelit
20.	Tana a'zolari transplantatsiyasi
21.	Ruhiy holatning buzilishi